

Fra robåt og seil til motor:

I dette spørresnit visste jeg lite. Derfor er kjennelsessammenheng i dette kværet: M. H. Larsen. Adr. Hagebyen 23, Voss. Han er fødd i Brandasund (ved Bremnes) 1876.

Far hans, Lars Gjøsund (han døde i 80-åri) var los der. Larsen henger ein del frå barnåra der. Losskøyta hadde segl som var spesielt utstyrt med raud stripe i seglet hilt ned. Der var ingen motor. Der var berre isære som berre sjiddan var i bruk.

Når det gjeldt losen, laut han vera ærviken, stadig bruke sin kikert. - Han fekk ikkje akta på kottje overbrua, eller vermerkje, men berre leggja ut uansett ver og vind. - Onkel hans, Gjølve, som var los der, før far hans, vart knust mellom skøyta og båten (dei skulde loss) i hard storm ca. år 1870.

- Losen visste, at han hadde å gå ut, når ein såg et fartøyet dei hadde i kikerten, kom med flagg på fremste mastetopp, og skipet sitt flagg hang bak. - Dei tydde dette: "Vi vil ha los."

Jon smågut hadde Larsen eingong klatra til tops i masten på losskøyta, men vann uimogleg nedatt. Rasande komandere faren han til å hoppe på sjøen, som einaste utveg. - Gutten so gjorde. Han vart fiska om bord att. Og fekk so iskorvelig juling av faren.

Andre opplysningar Larsen gjev: Båtene var: Feringsbåt, storbåt og skøyter. Feringsbåt hadde 8 årar, og vart helst nytta innaskjers. Teksering har 6 årar, storbåt har like mange, men er so mykje større, at det er Avo mann om kvar åre. Segl var der til alle

2
2
Aypone. Fugla var en tjukk segldrik. - Der var sprusegl og gaffel-
seg, dei fyrste til fringane, dei siste til storbåtar.

Storbåtane kasta storsild, og elles allstags fisk og sild,
dei kunde lasta opptil 50 tønner sild. - Var det bår så var det
i sigla, elles i ro. Skøytene hadde no elles berre is år, og ho
var berre som eit lyjperidskap.

Motorbåtane kom der kring 1880. - Der var både dep-
ris og nysjakterist. Men vanleg trui, var at fisk og sild
vilde kvirva for farnetra gramma larmen. - Men den trua
kvær fort. Og etter kvart økonomien betra seg vilde alle
ha motor i båtane, med umantak av motere gamle
stabeisar, vidre gamle skipperar.

Dei sette motorar i åpne båtar og i andre fartoy,
Men motorane krav sers solid materiale i båtane,
- Men dei driv sildefiske så var motbasen sjefen. Han var
ikkje valgt, men hadde ved dyktighet og innsigt i
fagtt, gjort seg sjølvkrevem til øverste mann ombord.

Han tok avgjørdene når dei skulde kasta
eller setja steng. Han avgjorde om stengjet skulde
setjast i las, til silde hadde late avfallet. Om
det skulde gjirast landfast o. s. v. Landslotter
var då 6 %, halvdelan av inkomma vidare til-
falt bruket. Hin halvparten vart delt mellom
folka. - Kring sal av silde kunde det diskuterast,
og alle vart høyrde, dei vann majoriteten.

Skaranger kunde alle komandera, og han
lært å la både vitsar og anna, og vart vel berda etter fyrste
tiren.

Mykje overtrui vatt seg til grøjet: Dei burde ikkje

byggja út þi, og einhverur hadde ropað etter þi, með þi þor til sjóns. Þá kúndu þi vera fuge. Þi hadde ingi fisketúkke og þi þi veg til fisket mótte út kvinnfolk eða ei kráke. Og ei línu sönn ei kvinnu hadde vore nær, kúndu þeir kastast, der varst aldri fisketúkke með þeim. - Gygi var sönnu snöru til á stalla, si bitur útnyttu all vinnu. Og i storm var det á þa rov i segli, og minnka segl?

Men mottorane vriste fort at þi vannu. Men þi mótte til næraste byane á þi þi reparerte.

Men i den fyrste tíðu átt mottorane, var det so at þi þekktu skulda nær fisket slo þi. - Líkervel var det fort gjort at þi hadde vunnu over seglbátane der i distrikt.

Ör tekniske upplýsingar utanom det vanlige kjunde, har ein þeir kúnt rýgtu om þi sönn vilde laga bátar með tvo kjölar under. Þeksbátane, með ein slingskjöl þi þvar side ar den vanlige kjölar er gode bátar á fiska i vatn með til dönnu. - Her þá þess har Larsen ein slig bát i Vangsnatnet. - Her fins og bátar með faste árar. Og með sérskildt innkvevnde sider, slike sönn har vankjily þor á velta og þa inn vatn.

Anna Haga Fløtre.